

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. STEFANA BATOREGO
W SIEKIERCZYNIE

Spis treści:

I. Podstawa prawna

II. Wstęp

III. Założenia ogólne i cele

IV. Adresaci i realizatorzy Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

V. Metody i formy realizacji

VI. Umiejętności kształtowane w toku realizacji programu

VII. Ewaluacja wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

I. Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12.02.2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019, poz. 325)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20.01.2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2026, poz. 73)

II. Wstęp

Wspieranie i przygotowywanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych jest zadaniem statutowym szkoły. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, rozwijany na terenie szkoły, nie jest systemem diagnozującym, lecz systemem doradczym, który stwarza możliwości i pomaga w rozwiązywaniu problemów powiązanych z wyborem kierunku kształcenia, drogi kształcenia i planowaniem kariery zawodowej.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Dla działań tych – zaplanowanych na cały cykl kształcenia – zostają określone adresaci, realizatorzy oraz partnerzy. Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Sprawnie funkcjonujący system doradztwa zawodowego dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego daje efekt synergii. Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

III. Założenia ogólne i cele

Założenia

- *Ciągłość*. Doradztwo jest procesem: preorientacja w wychowaniu przedszkolnym, orientacja zawodowa w klasach I–VI, pogłębione doradztwo w VII–VIII.
- *Podmiotowość ucznia*. Szkoła wspiera decyzję ucznia; nie wskazuje jednego „właściwego” zawodu ani nie zastępuje jego wyboru.
- *Rzetelność i aktualność*. Informacje o szkołach, zawodach, kwalifikacjach i rynku pracy są sprawdzane w oficjalnych, aktualnych źródłach.
- *Interdyscyplinarność*. Uczestniczą w nim nauczyciele różnych przedmiotów, wychowawcy, doradca zawodowy, psycholog, pedagog specjalny i inni specjaliści.
- *Aktywni rodzice*. Rodzice uczestniczą w spotkaniach, warsztatach lub wydarzeniach wspierających planowanie ścieżki; nie są jedynie odbiorcami komunikatów.
- *Współpraca z branżami*. System utrzymuje relacje z pracodawcami/izbami/przedstawicielami branż oraz podmiotami edukacji zawodowej.
- *Dostępność i indywidualizacja*. Metody są dostosowane do wieku, potrzeb ucznia i jego funkcjonowania; bariery są analizowane bez automatycznego ograniczania aspiracji.
- *Bezpieczna cyfryzacja*. Narzędzia cyfrowe i AI służą analizie i uczeniu się; wymagają krytycznej weryfikacji i ochrony prywatności.
- *Uczenie się przez doświadczenie*. Wizyty, projekty, wolontariat, spotkania z praktykami pomagają konfrontować wyobrażenia z realiami pracy.
- *Ewaluacja*. System jest oceniany i aktualizowany na podstawie danych, opinii i zmian prawa.

Oddziały przedszkolne

W oddziałach przedszkolnych prowadzone są działania dotyczące **preorientacji zawodowej** – jest to ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka.
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych.
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień.
- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Realizacja powyżej wskazanych treści jest wkomponowana w realizowany na tym etapie edukacyjnym program wychowania przedszkolnego.

Literatura do wykorzystania według uznania i potrzeb nauczycieli

Bujakowski M., Chmiel I., Hytkowska-Fąfara J., Łabędzka-Stanecka K., Sarad-Deć K., Sowiar D., Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami, ORE

Forma B., Przepióra A., Poznajemy zawody. Części 1,2,3, Wydawnictwo Bliżej Przedszkola
Grzeszkiewicz B. (red.), Preorientacja zawodowa dzieci w wieku przedszkolnym,
Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego
Maćkowiak A., Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach, Wydawnictwo Harmonia
Maćkowiak A., Zgadnij kto to, Wydawnictwo Harmonia
Strzeмиńska-Więckowiak D., Kim zostanę? Wierszyki o zawodach, SBM

Klasy I-III

W klasach I-III prowadzone są działania dotyczące **orientacji zawodowej** – jest ogół działań mających na celu zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy, edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka.
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych.
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień.
- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Zajęcia w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I-III wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej w oparciu o realizowany na tym etapie edukacyjnym program nauczania edukacji wczesnoszkolnej.

Literatura do wykorzystania według uznania i potrzeb nauczycieli

Czapla B., Matyszewska B., Ptasznik E., Skoryna M., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE
Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEŻiU

<http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Maćkowiak A., Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach, Wydawnictwo Harmonia
Maćkowiak A., Zgadnij kto to, Wydawnictwo Harmonia
Strzeмиńska-Więckowiak D., Kim zostanę? Wierszyki o zawodach, SBM

Klasy IV-VI

W klasach IV-VI prowadzone są działania dotyczące **orientacji zawodowej** – jest ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień.
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych.
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy.
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej.
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie.
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych.
- Rozwijanie umiejętności uczenia się.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej.
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Literatura do wykorzystania według uznania i potrzeb nauczycieli

Brzezińska-Lauk J., Kruk-Krymula E., Nikorowska K., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEŻiU

<http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEŻiU

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEŻiU

Klasy VII i VIII

Działania w zakresie **doradztwa zawodowego** w klasach VII – VIII szkoły podstawowej mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia.

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów, ograniczeń, predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień.
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych.
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy, w tym pracy zdalnej, elastycznych formach zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz wpływu AI.
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej i wiedzy o rynku usług edukacyjnych.
- Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy.
- Rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych.

- Kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej.
- Rozwijanie kompetencji związanych z procedurami rekrutacyjnymi w obszarze edukacji i rynku pracy.
- Przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika.
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie, autoprezentacją.
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych.
- Rozwijanie umiejętności uczenia się.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej.
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Literatura do wykorzystania według uznania i potrzeb nauczycieli, wychowawcy, doradcy zawodowego

Chirkowska-Smolak T., Hauziński A., Łaciak M., Drogi kariery. Jak wspomagać rozwój zawodowy dzieci i młodzieży, Wydawnictwo Naukowe Scholar

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU

<http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Dziurkowska A. i in., Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Gardner H., Inteligencje wielorakie, MT Biznes

Gladwell M., Poza schematem. Sekrety ludzi sukcesu, Wydawnictwo ZNAK

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEZiU

IV. Adresaci i realizatorzy Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Działania związane z doradztwem zawodowym w przedszkolu i w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- dzieci i uczniów,
- rodziców/ prawnych opiekunów,
- nauczycieli, wychowawców i specjalistów.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ramach działań kierowanych do uczniów obejmuje:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;

- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klasy VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, tablice informacyjne;
- zapoznajanie z cyfrowymi narzędziami doradztwa zawodowego, w tym ogólnodostępnymi platformami edukacyjnymi i stronami internetowymi, ogólnopolskimi bazami zawodów, prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy;
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową;
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. festiwale czy prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- umożliwianie uczestnictwa uczniów w „Dniach otwartych” organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe oraz "Targach edukacyjnych", „Festiwalu Zawodów” w Krakowie.
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ramach działań kierowanych do rodziców obejmuje:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym, wychowawcą w szkole;
- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o lokalnych firmach i pracodawcach, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół) poprzez: stronę www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik;
- zapoznavanie z cyfrowymi narzędziami doradztwa zawodowego, w tym ogólnodostępnymi platformami edukacyjnymi i stronami internetowymi, ogólnopolskimi bazami zawodów, prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy;
- aktywne włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ramach pracy z nauczycielami, wychowawcami i specjalistami obejmuje:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych zebrań rady pedagogicznej;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej), wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m. in. pedagog specjalny, psycholog, doradca zawodowy, terapeuta pedagogiczny) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;

- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze;
- zatwierdza roczny program doradztwa zawodowego do 30 września po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- systematycznie analizuje prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy oraz wykorzystuje te dane w działaniach doradczych prowadzonych z uczniami i ich rodzicami;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- opracowuje WPDZ we współpracy z innymi nauczycielami, w tym wychowawcami oddziałów, psychologiem lub pedagogiem oraz lokalnymi pracodawcami lub przedstawicielami branż;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- wykorzystuje cyfrowe narzędzia doradztwa zawodowego, w tym cyfrowe zasoby zamieszczone na ogólnopolskich platformach edukacyjnych i stronach internetowych, ogólnopolskie bazy zawodów i platformy komunikacji z uczniami oraz ich rodzicami.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na zajęciach z wychowawcą;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- wspierają udział uczniów w wydarzeniach i procesie decyzji;
- organizują lub współorganizują spotkania i wizyty zawodoznawcze.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- na każdym przedmiocie realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego;
- prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności, a także osiągnięcie wyższych wyników na egzaminie ósmoklasisty, co zwiększy ich szanse dostania się do wymarzonych szkół ponadpodstawowych.

Specjaliści (psycholog, pedagog specjalny, terapeuta pedagogiczny):

- wspierają uczniów wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pomagają uwzględnić funkcjonowanie, bariery i zasoby;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- psycholog prowadzi zajęcia i warsztaty (np. podczas godziny wychowawczej) z uczniami z umiejętności miękkich (zarządzania czasem, pracy w grupie, zakresie komunikacji

interpersonalnej, współdziałania w grupie i radzenia sobie ze stresem – w zależności od potrzeb);

- psycholog organizuje spotkania i warsztaty dla rodziców na temat tego, jak rozmawiać z dziećmi o ich przyszłości edukacyjno-zawodowej;
- pedagog specjalny nawiązuje kontakt z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz pozostałymi realizatorami działań WSDZ.

Wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąpiki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Rodzice:

- aktywnie uczestniczą w spotkaniach/warsztatach/wydarzeniach;
- wspierają dziecko w rozpoznawaniu zasobów i zbieraniu informacji;
- mogą występować jako eksperci zawodu;
- nie przejmują decyzji za ucznia.

Inne osoby zatrudnione w szkole. np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

V. Metody i formy realizacji

Metody:

grupowe

- prelekcje, wykłady, prezentacje;
- dyskusje, pogadanki, warsztaty;

- autoprezentacja, przedstawianie swoich osiągnięć np. w formie graficznej (zajęcia realizowane w ramach zajęć przedmiotowych np. artystycznych, informatycznych czy teatralnych);
- ćwiczenia i gry dydaktyczne;
- zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem:
 - aktywności twórczej uczniów (kolaż, plakat, mapa zainteresowań);
 - burzy mózgów;
 - demonstracji i projekcji multimedialnych m. in. prezentacje zawodów, filmy;
 - gier grupowych – dotyczących np. wyborów różnych dróg kariery i przewidywania ich konsekwencji;
 - kwestionariuszy – uczestnicy zajęć wypełniają je samodzielnie, uzyskując informacje zwrotne na własny temat, dotyczą one m. in. zainteresowań zawodowych, stylów uczenia się, dominujących rodzajów inteligencji itp.;
 - pracy w parach, pracy zespołowej;
 - dramy i odgrywania ról.

indywidualne

- analiza przypadku – opracowanie zbiorcze materiałów zebranych w teczkach uczniów „Indywidualnym Portfolio” - ustalenie predyspozycji zawodowych przez doradcę zawodowego i omówienie podczas spotkań indywidualnych z uczniem lub z rodzicem;
- udzielanie informacji zwrotnej;
- rozmowa w parach np.: rodzic – dziecko; analiza kwestionariuszy.

Doradca zawodowy zakłada każdemu uczniowi klasy VII teczkę tzw. „Indywidualne Portfolio”, w której uczeń przez dwa lata gromadzi wszystkie testy, arkusze odpowiedzi i inne materiały na swój temat. W klasie VIII doradca zawodowy analizuje i omawia zebrane informacje z chętnymi uczniami indywidualnie. Na zakończenie szkoły podstawowej uczniowie otrzymują własną teczkę.

W czasie zajęć panuje atmosfera sprzyjająca swobodnemu wypowiedzianiu się i spontanicznemu reagowaniu uczniów. Zajęcia mają wpłynąć na ucznia mobilizująco przez ujawnianie jego mocnych stron. Na wszystkich zajęciach nacisk jest kładziony na podmiotowe traktowanie ucznia.

Formy realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego:

- w oddziałach przedszkolnych na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego,
- w klasach I-VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zajęciach z wychowawcą oraz dodatkowych zajęciach edukacyjnych i specjalistycznych,
- w klasach VII i VIII szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, zajęciach z wychowawcą oraz dodatkowych zajęciach edukacyjnych i specjalistycznych,

- w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego, psychologa, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- w trakcie spotkań z ekspertami, przedstawicielami zawodów, podczas warsztatów doradczych realizowanych we współpracy z partnerami;
- w formie wizualnej (gazetki, tablice ogłoszeń, strona internetowa szkoły);
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. zajęcia na świetlicy szkolnej, projekty edukacyjne, konkursy, gry) lub poza nią (np. wizyty zawodoznawcze w zakładach pracy, wycieczki, wizyty w szkołach ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe).

VI. Umiejętności kształtowane w toku realizacji programu

Nauczyciele:

- znają zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole,
- potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy,
- potrafią współpracować w środowisku lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów,
- potrafią realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach, na zebraniach z rodzicami oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami.

Uczniowie:

- znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu,
- potrafią dokonać samooceny w aspekcie czynników decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej,
- charakteryzują swoje predyspozycje, słabe i mocne strony,
- potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej i podjąć właściwe decyzje edukacyjne i zawodowe.,
- wykorzystują nowoczesne platformy informatyczne oraz ogólnodostępne platformy edukacyjne przy planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Rodzice:

- aktywnie uczestniczą w działaniach z zakresu doradztwa zawodowego prowadzonych przez szkołę,
- rozumieją potrzebę uwzględnienia czynników: zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka,
- potrafią poszukiwać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi edukacyjnej i zawodowej dziecka, w szczególności wykorzystując narzędzia cyfrowe,
- potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony dziecka,
- potrafią pomóc swoim dzieciom w podejmowaniu decyzji.

VII. Ewaluacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Wewnętrznskolny System Doradztwa Zawodowego oraz program realizacji są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ.

Monitorowanie i ewaluacja działań prowadzonych w ramach WSDZ będzie polegała na systematycznym gromadzeniu informacji na temat ich skuteczności, w celu ich modyfikacji i doskonalenia.

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) rozmowy z uczniami,
- 2) rozmowy z rodzicami,
- 3) przeprowadzenie wśród uczniów ankiety oceniającej przydatność zajęć z zakresu doradztwa zawodowego,
- 4) analiza frekwencji uczniów na zajęciach doradztwa zawodowego.